

El col·laborador de La República Antoni Segura és un apassionat de la història. En aquesta entrevista, compara i analitza la situació de pandèmia que es viu en l'actualitat amb episodis del passat, com l'epidèmia de la pesta negra que va castigar Europa. Europeïsta convençut, no escatima crítiques a Brussel·les per la manera com està gestionant la crisi del coronavirus

ANTONI SEGURA HISTORIADOR

“Amb la Xina, s’ha pecat de supèrbia”

ADELA GENÍS
agenis@lrp.cat

Quina lliçó ens dona aquesta crisi?

En primer lloc, que la globalització no només és irreversible, sinó que arriba als racons més inversemblants del món i de la forma més inesperada: arriben les relacions de mercat, però també les infeccions globals i la capacitat de fer viral la por a través de les xarxes socials i les *fake news*. Recorda els temps de la pesta negra a Europa, i per això fan fortuna pel·lícules de sèrie B sobre epidèmies com *Virus* (2013) del director sud-coreà Kim Sung-su, en què, per cert, les forces armades tenen un paper inquietant. En segon lloc, la pandèmia ens recorda tràgicament que la seguretat en què vivim instal·lats a occident és més aparent que real, ja que en qualsevol moment les nostres ordenades i pulcres societats poden ser desballestades per un contagi que només podem controlar a través del confinament, que és l'antítesi de la sociabilitat que ens defineix com a espècie.

I per al funcionament global? Què suposa per als sistemes econòmics?

És l'evidència de la nostra feblesa davant d'una naturalesa que no podem controlar i a la qual, en la nostra irresponsable supèrbia, agredim constantment. Per acabar, la crisi posa de relleu un cop més el fracàs del capitalisme neoliberal -i també del comunisme, inclòs el xinès- a l'hora de fer front a allò que importa de debò, la vida i el benestar de la humanitat, cosa que tots els desheretats del món fa temps que saben.

Com valora la resposta de la societat?

Després d'uns primers moments d'astorament, incredibilitat i irresponsabilitat -fugida a les segones residències, com va fer el matrimoni Aznar-Botella

confinat a Marbella, tal com es feia resò *The New York Times*-, en general la societat ha respost amb disciplina, resignació i actituds força solidàries, encara que amb por, com ara la compra massiva de queviures els primers dies. Al mateix temps, però, hi ha una desconfiança cap a una classe política desbordada per les circumstàncies i amb la sensació que va arribar tard i sense saber gaire bé què fer. I un profund agraïment al personal sanitari, que està a la primera línia de risc i que es veu obligat a treballar amb uns recursos sanitaris i de protecció insuficients. Agraïment també a tots els professionals que garanteixen els serveis bàsics.

Com valora la resposta de les autoritats locals i internacionals?

S'ha pecat de supèrbia pensant que això era un problema de la Xina que no ens afectaria en gran mesura i que el nostre sistema sanitari, més eficient, resoldria sense dificultats. En fi, les respostes han arribat tard i malament. La falta de previsió ha estat evident, perquè en un món global, interconnectat i interdependent la ràpida expansió del virus era inevitable. En

1 INFECCIÓ

“La falta de previsió ha estat evident, perquè en un món global, interconnectat i interdependent la ràpida expansió del virus era inevitable”

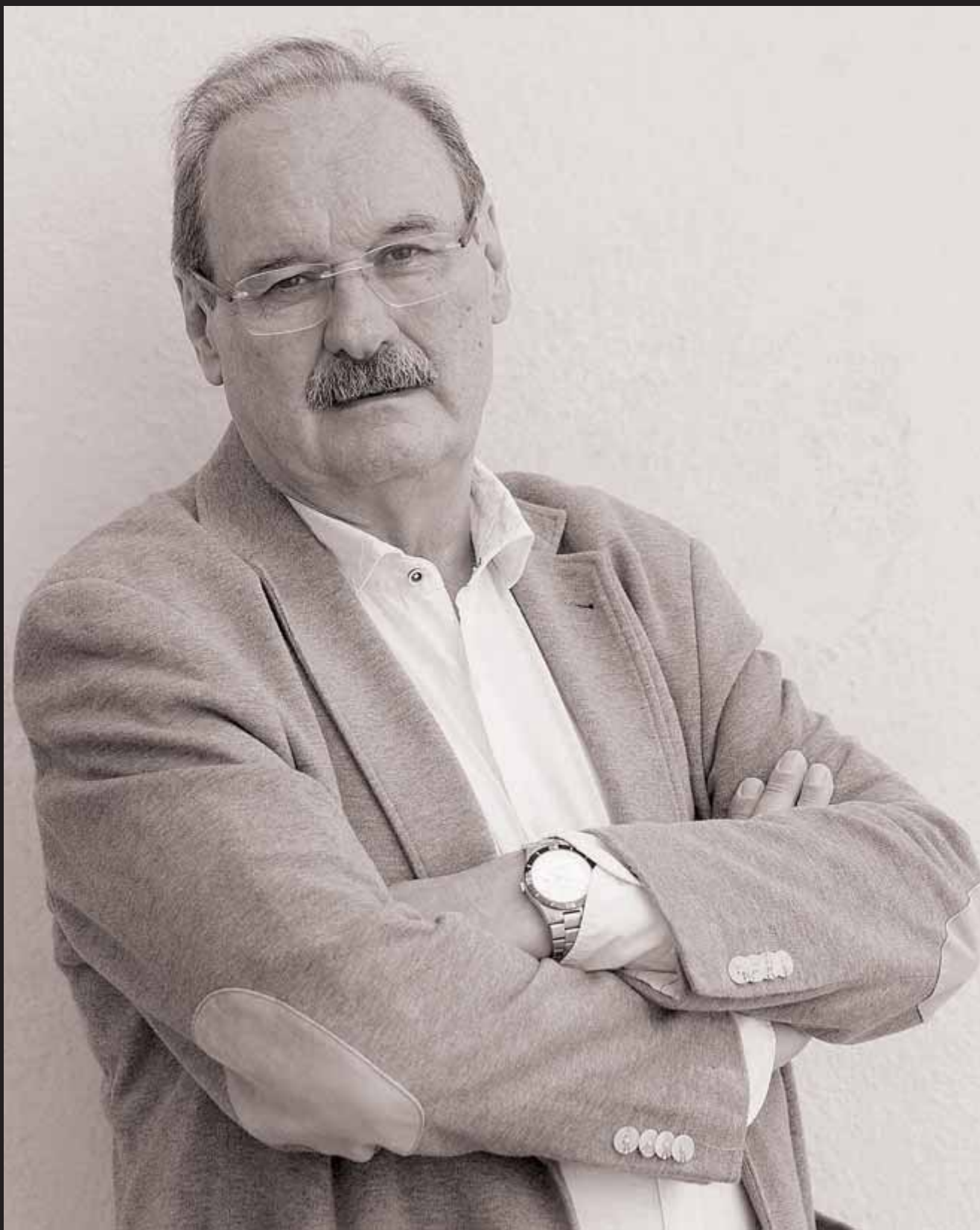
l'àmbit de la Unió Europea, s'ha assistit sense reaccionar a l'arribada de la pandèmia per etapes (Itàlia, Espanya, França...). Fins i tot ara que ja ha afectat tots els països de la UE, Brussel·les és incapaç de coordinar mesures per combatre la pandèmia, comprar o produir material sanitari i prevenir nous contagis. En l'àmbit espanyol han estat evidents la improvisació, la descoordinació i el retard -sempre una o dues setmanes al darrere dels esdeveniments-, com amb el confinament total quan algunes comunitats ja l'exigien des de feia temps com una mesura de xoc imprescindible per alentir els contagis. I reapareix l'obsessió per fer prevaler l'autoritat central i es demostra un missatge gens subliminal amb la reiterada presència de les forces armades als carrers i a les rodes de premsa. L'obsessió recentralitzadora resultaria grotesca si no fos tràgica, ja que estem parlant de la millor manera de salvar vides. Per cert, les retallades en sanitat es paguen: menys llits, falta d'UCI, de professionals i de material sanitari.

Quin futur ens espera com a societat?

No aprendrem la lliçó i, un cop passat el tràngol, tornarem a la rutina insolidària de sempre. Podríem concloure que davant de reptes globals -i la covid-19 ho és- cal una governança global, però també ho és el canvi climàtic que afecta tot el planeta i no hi ha acord per combatre l'escalfament global. En un extrem, s'imposaran l'*America first* de Donald Trump, els populismes d'extrema dreta i els nacionalismes excloents (només cal veure com ha aprofitat la pandèmia Viktor Orbán a Hongria). En l'altra, l'idealisme internacionalista, solidari i benintencionat de sempre, però inoperant. O, potser, un futur més inquietant, una governança global autoritària, amb uns ciutadans conformistes treballant a casa o a les grans unitats productives, l'exèrcit patrullant els carrers i els moviments i les emocions monitorades per evitar contagis, però també qualsevol dissidència. Recordin el *1984* de George Orwell.

Què caldrà canviar per afrontar el futur?

Caldrà canviar la visió del món i l'organització de la producció en funció de les necessitats (i no només del be-

L'historiador Antoni Segura

JOSEP LOSADA

resta d'espècies. Potser, com deia Stephen Hawking, estem arribant tant al límit que “en els propers cent anys el nostre futur està en l'espai... [perquè] les civilitzacions no duren molt, sinó que es destrueixen a si mateixes”

Què pot significar aquesta crisi en el futur?

Si realment fóssim intel·ligents, el moment en què la humanitat va saber viurar i canviar un rumb que conduïa cap a una disjuntiva sense retorn: o governança democràtica o malson totalitari.

1 **CONSEQÜÈNCIES**

“La Unió Europea –i el Regne Unit– en sortirà més afeblida del que ja ho està per la incapacitat d'afrontar de manera efectiva la pandèmia. Els Estats Units, tenallats per la ximpleria fatxenda de Donald Trump, també patiran”

Creu que s'està gestant una greu crisi econòmica i geopolítica?

Ja estem al davant d'una profunda crisi econòmica, les darreres estimacions ja assenyalen una caiguda del PIB mundial del 2,2%. Si la crisi és, finalment, en forma de V encara ens en sortirem relativament bé, però si s'allarga mesos o més d'un any fins que es trobi un antídote, la depressió econòmica serà profunda. Els canvis geopolítics ja s'estan donant. La Unió Europea –i el Regne Unit– en sortirà més afeblida del que ja ho està per la incapacitat d'afrontar de manera efectiva la pandèmia. Els Estats Units, tenallats per la ximpleria fatxenda de Donald Trump, també patiran. La Xina, tot i ser el lloc on es va originar la pandèmia, i alguns països asiàtics (Corea del Sud, el Japó...) han reaccionat aviat i millor, fins a l'extrem que ara occident depèn d'aquests països per importar recursos humans i sanitaris per afrontar la crisi. Per a Àfrica i l'Amèrica Llatina pot ser letal.

nefici) i de la sostenibilitat. El denominat socialisme real fracassa perquè redueix de nou el ciutadà a súbdit; les democràcies liberals fracassen perquè el redueixen a mercaderia –mera força de treball-. Caldria, doncs, avançar cap una governança global, justa, solidària i alhora respectuosa amb el medi ambient, el creixement sostenible, les diferències culturals i l'autodeterminació dels pobles i les nacions. Pura utopia, en definitiva, que no veurem.

SISTEMES

“El socialisme real fracassa perquè redueix de nou el ciutadà a súbdit; les democràcies liberals perquè el redueixen a mercaderia”

Com a historiador com qualificaria aquesta pandèmia mundial?

Sens dubte com un dels darrers tocs d'alarma del desastre que ha estat el darrer segle llarg (1914-...), el segle de les guerres i dels totalitarismes, que condueix inevitablement, si no hi posem remei, cap una mena de suïcidi col·lectiu com a espècie, si més no pel que fa a les aspiracions culturals i humanístiques a que dèiem aspirar i que pretesament ens diferenciaven de la